

Utnytte og/eller utrydde

Mest mulig mat og minst mulig negativ påvirkning

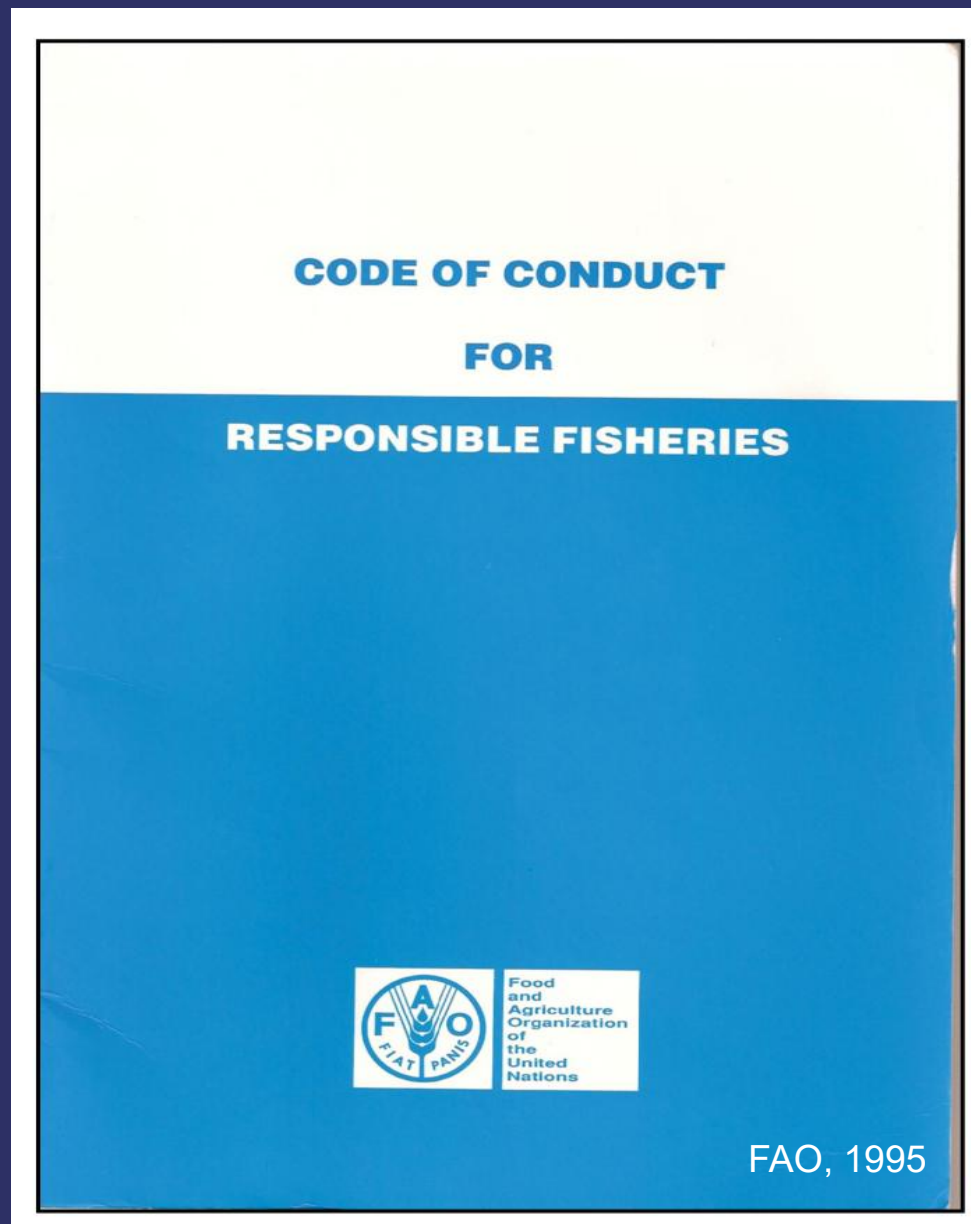

Bent Dreyer
Forskningsjef

«Bærekraftig mat til alle –
også i krisetider»

Mål:

- Mest mulig næringsrik menneskemat
- Unngå overfiske

Introduuerte arter

Pukkellaks er en fremmed art som kan gjøre stor skade på lokale fiskearter og naturmangfold.

For å sikre et bærekraftig fiskeri av kongekrabbe, er fisket kvoteregulert øst for Nordkapp, mens det er fritt fiske i områdene vest for Nordkapp for å begrense videre spredning.

Juridisk rammeverk for fangst i hav

Havressursloven –
Miljømessig,
økonomisk og sosial
bærekraft

Deltakerloven – Rett
til kvoter

Fiskesalgslagsloven –
Omsetning og
kvotekontroll

Kvalitetsforskriften
(Ferskfiskforskriften) –
Menneskemat

Totalkvoten er allerede fastsatt til 1510 tonn hannkrabber og 60 tonn hunnkrabber i 2025.

Av totalkvoten er det i tillegg avsatt 1 tonn hannkrabbe til fritidsfiske, 8 tonn til forskning og 13 tonn til turistfiske- og reiselivsbedrifter. Det er avsatt 70 tonn til bifangst i fiske med bunngarn og bunnline. I tillegg er det satt av 10 tonn til videreføring av ungdomsfangstordningen.

Mars og april måned vil fortsatt være stengt for fangst av kongekrabbe av hensyn til kongekrabbens skallskifte, men aktivitet fra reiselivsbedrifter er unntatt fordi det skjer i avgrenset omfang.

Det er i tillegg vedtatt kortvarige perioder med stenging for å legge til rette for forskningstokt i og utenfor det kvoteregulerte området. Også her er det gjort unntak for aktivitet fra reiselivsbedrifter.

A close-up photograph showing a person's hands cutting a white rectangular piece of paper with black-handled scissors. The paper is held taut by the left hand, and the scissors are positioned to cut through the word "Undesirable" written in a blue, textured, hand-drawn font. The background is a dark brown wooden surface with vertical planks.

Undesirable

Høstingsstrategi - Pukkellaks

- Negativ påvirkning økosystem – introdusert og uønsket
- Annet hvert år
- Høy ernæringsverdi – filet og rogn
- Fangst før den går opp i ferskvann
- Unngå uønsket bifangst
- Regional forvaltning (fjord/vassdrag)
- Samfunnsutvikling – sårbare samfunn med få alternativer
- Mangler kontroll: Krav til deltakelse og krav til menneskemat

Forvaltningsplan - hav

- Ressurskartlegging

(biomasse, utbredelse, påvirkning og ernæringsverdi)

- ICES og TAC

- Fordeling av kvoter

Hvem og hvor mye

- Fangstmønster

- Fangstkontroll

- Fangstregulering

- Omsetning

Hvordan (Hvor, når, redskap og bifangst)

Kvalitetsforskriften:

- Gjelder den?
- Utrustning av fartøy
- Bløgging og ising
- Merking

Fiskesalgslag

Kontrollmyndighet

- Evaluering

Forvaltningsregime (status)

- Ansvar
Klima- og miljødepartementet (elv)
Nærings- og fiskeridepartementet (hav)
- Mål – utryddingsfiske
Utrydd
Begrens - mest mulig næringsrik menneskemat
Samfunnsbygging og ny næringsvirksomhet
- Fordeling kvoter
Ingen kvoter/fritt fiske
Historisk fangst og kvotebasert
- Kvalitetskontroll
Fraværende
Mattilsyn og kvalitetsforskrift
- Omsetning/kontroll
Fritt omsettelig
Gjennom salgslag

Ny masteroppgave: Mia Fagerhaug Larssen

Hvordan forvalte pukkellaksen bærekraftig - miljømessig, økonomisk og sosialt?

- **Miljømessig bærekraft:** *Hvordan kan fiske etter pukkellaks unngå bifangst fra sårbare bestander?*
- **Økonomisk bærekraft:** *Hvordan minimere fangstkostnader og maksimere verdien av pukkellaks?*
- **Sosial bærekraft:** *Når og hvor bør pukkellaksen fanges for å få mest mulig næringsrik menneskemat?*
- **Det institusjonelle rammeverket:** *Kan forvaltningsprinsippene for kongekrabben brukes som mal for bærekraftig forvaltning av pukkellaks?*

	KMD	NFD	Mat
Miljømessig bærekraft	Utrydd	Begrens og utnytt	Verdifull mat
Økonomisk bærekraft	Nei	Ja - med riktig forvaltningsregime	Ja – med riktig forvaltningsregime
Sosial bærekraft	Utrydd	Begrens spredning og utnytt («Food first»)	Begrens og utnytt
Hvordan?	Feller i elv	Lokalt - feller i elv kombinert med fangst i sjø	Prosessering av mat

Godt nytt fra 2025

- Forvaltningsmålet er i endring på land
- Ny kunnskap om muligheter for redskapsutvikling og skånsom fangst
- Bevegelse fra ensilasje til mat ved fangst i elvekjeften
- Positiv mottakelse hos forbrukerne
- Sivil folkeaksjon

Dårlig nytt fra 2025

- Bestandssituasjonen til de ville anadrome arter er ytterligere svekket
- Målet om å lykkes med å utrydde blir stadig fjernere
- KMD og NFD har ennå ikke funnet hverandre

Kongekrabbeforvaltningen

- 1992 – Kongekrabben markerer sin tilstedeværelse
- 1994 – Forskningsfangst
- 2002 – Kommersiell fangst
- 2007 – Nasjonal forvaltningsplan

Takk for oppmerksomheten!

